

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช” ในบทนี้เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สตรีในตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4,905 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สตรีในตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 11 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1970 อ้างถึงในประคอง กรรณสูตร 2538 : 11) จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแยกเป็นกลุ่มหมู่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้แต่ละหมู่บ้านใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามจำนวนที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้าน ประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	จำนวนกลุ่มสตรีตัวอย่าง
1	บ้านชุมโง	536	44
2	บ้านน้ำตก	440	36
3	บ้านเราะ	608	49
4	บ้านโคกตะเคียน	208	17
5	บ้านสระแก้ว	638	52
6	บ้านนาขุน	380	31
7	บ้านศาลา 3 หลัง	937	76
8	บ้านอินทนิล	215	17
9	บ้านหัวคู	477	39
10	บ้านกาพระ	207	17
11	บ้านในญาติ	259	21
รวม		4,905	399 คน

ที่มา : เอกสารแนะนำตำบลพัฒนาดีเค่นปี 2541 ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูล เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบผสมระหว่างการกำหนดหัวข้อให้เลือกตอบและแบบเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้มีอิสระในการตอบ โดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1

1. เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้เฉลี่ยของครอบครัว/เดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน การมีตำแหน่งในชุมชน การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติม การรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อประเภทต่าง ๆ

2. แรงจูงใจให้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมกลุ่มสตรี จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะของข้อคำถามให้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ เป็นคำถามเชิงบวก ตอบว่าใช่ หมายความว่า มีแรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตอบว่าไม่ใช่ หมายความว่า ไม่มีแรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรม

3. ความรู้ความเข้าใจในงานการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในการพัฒนาชนบท จำนวน 19 ข้อ มีลักษณะของข้อคำถามให้ตอบว่าเข้าใจหรือไม่เข้าใจ เป็นคำถามเชิงบวกและลบคละกันไป

3.1 คำถามเชิงบวก ข้อ 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15 และ 17 ตอบเข้าใจ หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่มสตรี ตอบว่าไม่เข้าใจ หมายความว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่มสตรี

3.2 คำถามเชิงลบ ข้อ 1, 2, 3, 6, 11, 13, 16, 18 และ 19 ตอบเข้าใจ หมายความว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่มสตรี ตอบว่าไม่เข้าใจ หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่มสตรี

ตอนที่ 2

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบทโดยกำหนดเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแบบสอบถามจะครอบคลุมสาระ 5 ด้าน คือ

- 1.1 การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนา
- 1.2 การมีส่วนในการวางแผนการพัฒนา
- 1.3 การมีส่วนในการดำเนินการพัฒนา
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา
- 1.5 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในการตอบแบบสอบถามดังนี้

มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน

มีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

มีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน

มีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

การแปรความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อทราบสภาพการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ช่วง (Best 1978 : 174 - 187) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49 หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00 หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบทของสตรี ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ได้ทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (X) ทั้ง 11 ตัว กับ การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท (Y) โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment) โดยใช้ระดับนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ .05 เป็นหลัก โดยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรที่ย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

X	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
X1	แทน	อายุของสตรี
X2	แทน	ระดับการศึกษา
X3	แทน	ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน
X4	แทน	รายได้ของครอบครัว/เดือน
X5	แทน	การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน
X6	แทน	การมีตำแหน่งในชุมชน
X7	แทน	การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น
X8	แทน	การได้รับการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติม
X9	แทน	การรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อประเภทต่าง ๆ
X10	แทน	แรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรี
X11	แทน	ความรู้ความเข้าใจในงานการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในการพัฒนาชนบท
Y	แทน	ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบประเด็นปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของสตรี ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา

การมีส่วนในการดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกกลุ่มสตรี จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับขอบเขตของงานกลุ่มสตรี การรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของการจัดตั้งกลุ่มองค์กรสตรีของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ในตอนที่เกี่ยวกับการวัดความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่มสตรี
3. สร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผ่านการตรวจพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทดลองใช้กับสมาชิกกลุ่มสตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และหาข้อบกพร่องทางด้านภาษาในข้อความคำถามต่าง ๆ ของแบบสอบถามเพื่อนำมาปรับปรุง โดยเฉพาะเรื่องราวได้ของครอบครัวต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน แรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถาม ตอนที่ 1 (1.3) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจงานของกลุ่มสตรี และแบบสอบถามในตอนที่ 2 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้น ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการสอบซ้ำ (Test – Retest) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มสตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลสระแก้ว จำนวน 30 คน ทดสอบ จำนวน 2 ครั้ง โดยทิ้งช่วงระยะห่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ประมาณ 2 สัปดาห์แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาตรวจให้ค่าเป็นคะแนน แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient - r_{xy}) ของผลของการใช้เครื่องมือแต่ละตอนทั้ง 2 ชุด โดยใช้สูตรทั่วไป (ประคอง กรรณสูต 2528 : 33) คือ

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 N = จำนวนผู้ทดสอบ
 X = คะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 1
 Y = คะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ที่ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 1 (1.3) เรื่องความรู้ความเข้าใจ งานของกลุ่มสตรีได้ค่าความเชื่อมั่น .9626 ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9661

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับประธานกลุ่มสตรีของตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำแบบสอบถามไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และนัดวันเวลาในการเก็บแบบสอบถามกลับคืนมา
3. ผู้วิจัยก็จะติดตามทวงคืนด้วยตนเองสำหรับกรณีที่ไม่ส่งคืนแบบสอบถามหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์
4. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของกาตอบแบบสอบถามอีกครั้ง ก่อนนำมาวิเคราะห์ผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้เฉลี่ยของครอบครัว/เดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน การมีตำแหน่งในชุมชน การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น การได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติม การรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อประเภทต่าง ๆ แรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรี และความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของสตรี จะเสนอรายละเอียดด้วยสถิติอัตราร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ตามข้อ 1 กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบทนั้น จะดำเนินการด้วยวิธีการทางสถิติ คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) วิเคราะห์โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences)

3. แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แยกประเด็นแล้วลำดับความสำคัญ